

zie nowy, ażeby poseł, któremu ni to choroba, ni ważne interesy nie stoją na przeszkodzie w uczestnictwie na posiedzeniu izby, pobierał za nie miesięcznie 90 tal. Od początku bowiem sesji ani noga p. Wagnera w izbie nie powstała, w skutek czego ogólnie w izbie panowało oburzenie, tak że prezydent izby poselskiej nareszcie zwołane było skandalowi temu tamę położyć.

Jak słychać, przesłał Najjaśniejszy Pan hrabiemu Bismarckowi jeden z owych wielkich złotych medalów pamiątkowych, które na pamiątkę odniesionych zwycięstw w roku 1866 bić kazał, a na których wyrzeźbione są nazwiska mężów, którzy się wówczas zasłużyli. Podarunkowi temu towarzyszyło bardzo pochlebne dla ministra pismo własnoręczne J.K.Mości.

Podług urzędowych wiadomości rozdział posiadłości gruntowych w państwie pruskim jest następujący: W okrągłej sumie przypada na milę kwadratową w obwodzie rejencyjnym stralsundskim 100 posiadłości gruntowych, 161 dalskim 120, bydgoskim 140, poznańskim 180, frankfurckim 200, legnickim i wrocławskim 250, w prowincyi westfalskiej 420, hanowerskiej 450, kaselskiej 760, nadreńskiej 950, w obwodzie rejencyjnym wiesbadeńskim 1000.

AUSTRIA I WĘGRY.

* Wiedeń, 17 stycznia. Pięćdziesięciu siedmiu głosami przeciw 27 przyjęto onegdaj w izbie panów projekt do adresu hrabiemu Antoniego Auersperga a tą samą liczbą głosów odrzucono poprawki mniejszości, sprzyjającej sprawie ugodnej. Rezultat taki nikogo zadziwiać nie może; każdy, co zna jako tako stosunki austriackiej izby panów musiał przywidzieć takowy. Izba panów stanęła więc w sporze pomiędzy obu stronnictwami ministerjalnymi stanowczym po stronie pp. Giskry i Herbst a panom tym dała wotum zaufania, którego potrzebują do dalszego prowadzenia rządów. Wotum więc to mają obecnie lecz zdaniem Presse obawiać się należy, że sami nawet pp. Giskra i Herbst rychło ulegną się zadaniom, jakie im izba panów onegdaj poruciła.

W skutek wypadku głosowania tego doszło nareszcie przesileniu gabinetowemu, od pięciu trwającemu tygodni, do stanowczego rozstrzygnięcia. Mniejszość bowiem gabinetu tak w obec niego jak niewątpliwego nie mniej wotum izby niższej zażądała ponownie dymisji, która też przez cesarza przyjęta została, a na dziśjszym nareszcie posiedzeniu izby niższej, pierwszym po feryach Bożego Narodzenia, odczytał marszałek odrębne pismo cesarza do ministra handlu pana Pleuera, członka większości gabinetowej, poruszające mu stanowcze utworzenie nowego ministerstwa i prowizoryczne przesostwo w radzie ministrów i zarząd ministerstwa obrony krajowej. Utworzenie to czy też uzupełnienie ministerstwa dokonaniem zapewne zostanie w kilku dniach.

Dnia onegdajszego jeszcze umarł minister skarbu państwa, baron Franciszek Karol Becke. Urodzony dnia 31 października 1818 r. w Kolinczu w Czechach, odwiedził gimnazjum w Pilźnie i uniwersytet w Pradze, gdzie dostąpił stopnia doktora prawa. W roku dopiero 1840 wstąpił jako praktykant przy czeskiej prokuratury sejmowej do służby rządowej. Później przeszedł do służby konsularnej na Wschódzie a udawszy się do Carogrodu, został kanclerzem tamtejszego konsultatu w czasie, w którym baron Bruck był tam internuncyuszem austriackim. Następnie był konsulem w Gałaczce a po wojnie krymskiej fungował w charakterze radcy sekcyjnego jako prezes międzynarodowej komisji Dunaju. W roku 1862 był naczelnikiem centralnego urzędu morskiego w Tryeście a trzy lata później wstąpił do ministerstwa barona Larischa do ministerstwa skarbu, które po nim objął prowizorycznie, a 1867 objął tękę wspólnego ministerstwa skarbu. Żoną jego była hrabianka Jaxa-Chamiec, pochodząca z staro-polskiego domu szlacheckiego; małżeństwo to nie cieszyło się potomstwem.

O położeniu w Pograniczu wojskowym podaje Pesti Naplo następująca korespondencja: „Tu każdy uważa poddanie się Bochechów za niemałą komedię, by nowymi siły rozpocząć znów czynność, gdy czas i przygotowania dozwolą rozszerzyć powstanie i na ludy sąsiednie. Nadzieja malkontentów bynajmniej zachwiana nie została; gdyż z tych, co się poddali, tylko też niewiasty, dzieci i kilku starszych ludzi jest w domu. Wszyscy do oręża zdolni trzymają się jeszcze w oddaleniu, podczas kiedy kilka ważnych szczepli stoi pod bronią, które akcyą na nowo rozpocząć i z któremi ci połączyć się mogą, co po poddaniu się otrzymali na powrót broń swoją. Czynność agitatorów tu w Pograniczu wojskowym bynajmniej się nie zmniejszyła, lecz jeżeli można, pomnożyła się jeszcze. Wciąż jeszcze zbierają się składki dla Dalmatów a co najważniejsza: pewnie niż dotychczas twierdzą tu, że na wiosnę wojna wybuchnie. Są to fakty a zarazem symptomata, które nakazują ostrożność a rządowi każą być przygotowanym na nadchodzące wypadki.“

WŁOCHY.

* Florencia, 15 stycznia. Im fatalniejszym staje się stan finansów włoskich, — piszą do Koelnische Zeitung — tym naglęjszymi stają się zarządzenia i utyskiwania na niezliczoną ilość złych pieniędzy papierowych, jakie zalewają cały półwysep. Wiele ludzi, co nie żyć sobie powrotu czasu dawnych, tęskni jednak za dawnym złotem, srebrem i koprowiną, które wtenczas, lubo bite w sposób tysiącokrotny, znalazły jeszcze można było na półwyspie. Obecne zachwianie kredytu publicznego w dwójnasób uczuwać się daje, że rząd, będąc w konieczności zarządzenia potrzebie małej monety zdawkowej, nadużył prawa swego w udzielaniu pojedynczym instytucjom kredytowym i prywatnym koncesji do emisji pieniędzy papierowych, nie zażądawszy złożenia odpowiednich kaucji. W skutek tego nie chcą banki zamieniać wydawanych przez siebie pieniędzy papierowych na papiery państwowe, z drugiej zaś strony stara się każdy pozbierać asygnać zyskredytowanych a nikt przyjmować ich nie chce. Najgorzej wychodzi na tym uboższe, pracą zajmujące się klasy ludności, które prócz tego na to patrząc muszą, jak kapitałisticznie zubożającą się w sposób nieprawny ich zarobkiem, w pocie czoła nabytym. Uciążliwym szczególnie zdaje się być stan ten w okolicy Rawenny. Izba handlowa wydała wprawdzie rozkaz szczegółowy dla owej prowincji, wedle którego tylko papierowe pieniądze tej prowincji i instytucji kredytowych przyjmowane być mogą, lecz przez to nie ulży się jeszcze biednym, jeżeli rząd nie nakaze instytucjom owym i prywatnym, co pieniądze papierowe puszczają w obieg, aby biura zamiany urzędzali nie tylko w miejscach, gdzie rezydują, lecz i w wszystkich miejscach centralnych, które przyjęły pieniądze ich papierowe.

Innego rodzaju klęska zagraża ludności w Neapolu. Rozmaite dzienniki starają się wprawdzie ostrzedz przed taką publicznością, zamierzając ją oświecić we względzie tamtejszych stosunków bankowych i giełdowych, sprawa wszakże ta zupełnie jeszcze wyjaśniona nie jest. Izba handlowa w Neapolu wyraziła z swej strony życzenie,

aby rząd się zapewnił, czy odnośne domy bankowe robią rzeczywiście interesy, które podają im możliwość płacenia ogromnej prowizji od pożyczonych im kapitałów. Rząd jednak obawia się zarządzić śledztwa, by przez to nie dać bankom owym pretekstu do bankructwa, któreby następnie przypisyły krokowi, przez rząd nakazanym. Z sprawozdania izby handlowej okazują się następujące fakty. Domy bankowy Ruffo-Scilla i trzy czy cztery inne domy, które za jego przykładem później założono, placą od powierzonych im kapitałów stałą prowizję 12, 15, 18 proc., a ostatni założony nawet 20 proc. na miesiąc! Ostatni plac nawet prowizję na dwa miesiące z góry, tak że, placąc mu 100 lirów otrzymuje się natychmiast napowrót 40 lirów a po trzech miesiącach regularnie 20 pct. miesięcznie. Znacząco więc: 60 pct. kapitału podwaja się z szóstym miesiącem a prócz tego zyskały jeszcze 20 lirów, czyli 60 lirów kapitału przyniosło po upływie semestru jednego 80 a po upływie drugiego 120 lirów, a więc razem w roku 200 lirów prowizji. W jaki sposób to jest możebne, nikt pojąć nie jest w stanie. Jedni twierdzą, że rzecz cała polega na oszustwie a prowizja bywa placoną za przypływających kapitałów, dopóki w stosownej chwili założyciele banku wraz z powierzonymi im pieniędzmi nie znikną. Inni jednak zaręczają, że pieniądze temi robią się spekulacyjnymi giełdowymi w złocie i rentach i że założyciel tych banków, pochodzący z wysokiej szlachty Don Ruffo-Scilla, w końcu września r. z. sam miał czystego zysku 700,000 lirów. Kapitał, jaki wypłynął do tych banków szczególnie ze stanu średniego, szacują na 80 milionów a ogólną ich obawą przed klęską, jaka jest nieodwrotna, jeżeli cała ta sprawa runie. W skutek niej padła już jedna ofiara; redaktorowi bowiem dwóch dzienników, z których jeden pan Trombetta był za panem Scilla, a drugi pan Tognetti przeciw panu Scille, pojedynkowali się a ostatni padł w pojedynku.

Nowy włoski minister marynarki admirał Acton — kuzyn powołanego niedawno do izby panów angielskiego lorda tegoż nazwiska — dowodził w niefortunnej bitwie pod Lissą okrętem „Principe Umberto“; jemu też zawdzięcza przedewszystkiem ocalenie swoje załoga okrętu „Re d'Italia.“

Z Soboru.

Rzym, 13 stycznia.

Kongregacja jeneralna dnia 8 bm. — Stenografowie, ich przywilej i opis. — Nowa kongregacja dnia 10 bm. — Biskup Japoński i 15 letni wyznawca. — Odroczenie wystawy. — Celebry wschodnie podcasz okazy w kościele s. Andrea. — Partya antykoncyliarna i ruch katolicki. — Kardynał książę Bonaparte chrzci 2 Muzułmanów. — XX. Lehmann i ich dawniejsi starozakonni współwyznawcy w Unwers Israelite. — Audyencya Włochów z Cezarem Cantu. — Rendez-vous Wiktora Emanuela. — Cesarz austriacki wyjeżdża do Tryestu naprzeciw cesarzowej. — Ks. oficyał Janiszewski. — Biskup młodycy. — Nabeżństwo za kardynała Reischacha.

P. Wiadomość o zamianie sali Watykańskiej na salę w pałacu kwirynalskim dei Svizzera, która znalazła odgłos i w Czasie, okazała się przedwczesną, czego najlepszym dowodem, że sesye bez przerwy w dawniej auli się odbywają.

Dnia 8 bm. zebrał się Ojciec Soboru o 9 z rana do auli soborowej, by odbyć kongregacyę w sprawach już dawniej poruszanych. Mszą s. celebrował, jak donosiłem Najprzewielebniejszy prymas Ledóchowski w asystencji prałatów papieskich. Zaszczycił celebry w obec gremium biskupów całego świata naszego dostojnika już po raz drugi spotyka, czego rzadko, który dostępuje. Najstarszy z kardynałów przewodniczących, odmówiwszy przepisane modlitwy, ogłosił nominacyę Ojca s. z dnia 3 bm. dla kardynała Bizzari, jako prezesa deputacji spraw zakonnych. Sesya trwała do pierwszej południa; rozbierno kwestye wiary już na przeszłych tajnych sesyach rozstrzygane i 4 z Ojców głos zabierało. Na tym posiedzeniu ukończono rozprawy w sprawach wiary i rozpoczęto dyskusyę w przedmiotach karności kościelnej. Ciąg dalszy odłożono do następnego poniedziałku, tj. do 10 bieżącego miesiąca.

Na kongregacyę powyższych znajdują się tylko biskupi i uprzywilejowani opaci i jenerałowie zakonów i teologowie kanoniści; urzędnicy prócz nieodzownie potrzebnych udziału brać nie mogą. Stenografowie tylko są obecni, ale związani są do chowania sekretu przysięgą. W gronie owych skoropisów znachodzi się równa liczba Włochów, Francuzów, Niemców, Anglików itd. a byłoby i Polacy, gdyby u nas sztuka ta nie była terra ignota. Dyrektorem ich jest ks. Marchese; do członków liczą się: ks. ks. Cavi, Levi, Tonti, Capponi, Orsini, Volpini; Zei, Zonghi, Bougonin, de Dartein, Dehon, Dugas, de Lanca, Gierich z Rybnik ze Szląska, Hengensch, Huber z Monachium; S. Allen, Guiron; MacFarlane, Tynan i Hyggins; Melcalf, Geyer.

Nowa kongregacya Ojców miała miejsce w auli Watykańskiej dnia 10 w poniedziałek. Mszą s. celebrował arcybiskup z Quito Checa. Na tej sesyi dysputowano o sprawach karności kościelnej, kontynuując kwestye na przeszłej kongregacyi tajnej rozpoczęte. Z Ojców 8 przemawiało, co sprawiło, że skończyło się posiedzenie po obiedzie. Przepisane modlitwy odczytał najstarszy z przebywających kardynałów Soboru powszechnego. W końcu postanowiono zebrać się w przyszły piątek tj. 14 bm.

W towarzystwie pewnego biskupa z Japonii widzieć można niekiedy chłopca 15 letniego. Niktby się nie spodziewał, spojrzaawszy na niego, co za hart duszy się mieści w tym młodzińszaku. Jest on synem znamienitej rodziny pogańskiej. Poznaawszy światło wiary mimo przedstawień, próż, wreszcie groźb rodzicielskich wiary się nie wyparł. Okrutny ojciec do groźb przyłączył męczarnie, gdy nic nie pomagało, kazał go na kraty rozpalone bosami nogami postawić, młody wyznawca przetrwał męcznie, później kazał go smagać obnażonego do krwi. Wymknawszy się z domu rodzicielskiego, znalazł gościnę u wspomnianego biskupa, który go przywiózł ze sobą do miasta wiecznego.

Wystawa otworzona być miała z początkiem przyszłego miesiąca. Wielu atoli z eksponujących nie zdążyłoby okazać swoich przedmiotów do tego czasu, mianowicie przy zmudnej transportacji przez państwo włoskie. Urządzający wystawę, uwzględniając powyższe okoliczności, naznaczili jako ostateczny termin otwarcia dzień 15 przyszłego miesiąca.

Oktawa u. Andrea della Valle odbywa się świetnie wedle przesłanego wam porządku. Ciekawe są mianowicie celebry wedle obrzędów wschodnich; w sobotę miał biskup koptycki mszą s., która jeszcze najbardziej była zbliżoną do łacińskiej. W niedzielę patriarcha chaldejski celebrował mszą s. 2 goziny; w poniedziałek arcybiskup rumuński w obrządku słowiańskim, podczas mszy s. śpiewali uczniowie kolegium rusko-ukraińskiego bardzo pięknie, szczególnie przy solo: „Święty Boże“ dla sopranu, a nad wszystkimi dominował bas

metaliczny ks. Dolnickiego; we wtorek odprawił mszą s. patriarcha grecko-melchicki bez śpiewu w asystencji jednego tylko ministra; w czwartek zaś arcybiskup grecko-bułgarski.

Z kazań sprawy obecnie zdawać nie mogą dla tej prostej przyczyny, że choć ciekawości mnie z domu na nie wypędzi, jednak mimo uwagi szanownych mówców angielskich i hiszpańskich nie rozumiem; obserwuję tedy nie treść ale formę, a i z tego się nie raz zbuduję.

Włoskiemu kazaniu O. Gallerani o „Soborze“ choć kilka słów poświęćmy. Wykazawszy wielkość zadania Soborowego w obecnych stosunkach, wyrzekł, że spodziewać się należy, iż wszyscy chętnie dekreta jakiegokolwiek przyjmą ze synowską ufnoscią. Nie sądzić jednak, aby Sobór wszystko nie usunął, ludzą się ci, co tak myślą. Ani Sobór Chalcedoński, ani Trydencki nie rozpoczął nowej zupełnie ery w życiu społecznym. Czy Sobór temu winien? Nie, ale ludzie sami nie stosujący zbawienych przepisów do życia swego.

Kojarzenie sił katolickich we Włoszech w jedno ognisko uznawali dobrze myślący za niezbędne w obec ścisnionych szeregów partyi nieprzyjacieli. Sobór dodaje bodźca pierwszym, ale i druzdy czynią wysiłki według swojego systemu. Dzieło Ricciadeo, antykoncylium w Neapolu, a na mniejszą skalę w Loretto i innych miejscowościach, otóż pierwsze poczynają wydawać plody. Diritto donosi, że projekt zniesienia wszystkich katedr teologii we Włoszech już uknowany i być może, że go urzeczywistnią.

W obec takich objawów duchu w niektórych częściach we Włoszech zaczyna się budzić, a tém dziwniejsza, że właśnie tam, gdzie partya przeciwna najpotężniejsza. W Neapolu np. w dzień rozpoczęcia antykoncylium zawiązało się towarzystwo „Academia della Concezione.“ Więcej aniżeli 100 Neapolitańczyków z najznajniejszych rodzin postanowiło łącznie walczyć przeciwko ateizmowi i demaskować rewolucyjnych agitatorów i paraliżować pseudodobroczyńne wyroki panów Ricciardi et consortes. Zbierają się 2 razy miesięcznie na posiedzenia ogólne na wykład z pola naukowego, politycznego i o obronie kościoła. W dzień otwarcia Soboru rozpoczęli swe działania pod prezydencyą Tomasza Polistiny; odpiewali „Te Deum“ odczytali poezję i rozprawy, z których zasługuje na uwagę: Il consilio e la società; La religione cattolica madre della civilizzazione. Il concilio ecumenico.

Dnia 9 bm. ochrzcił kardynał książę Bonaparte 2 afrykańskich Muzułmanów w kościele Trinita dei Monti, gdzie jakiś czas mieszkała matka Makryna. Podczas aktu solennego zebrało się wiele publiczności; w końcu miał odpowiednią przemowę arcybiskup Algienti Lavigierie.

Bardzo uwagę zwraca na siebie sprawa następująca. Dwóch braci starozakonnych po gruntownych studiach został nie dawno katolikami zowią się Lehmann. Obaj bardzo wykształceni poświęcili się stanowi duchownemu i wydali cenne dziełko p. n.: „La question du Messie et le Concile du Vatican.“ Współwyznawcy w Paryżu zgrozili przejęci wyrzeczeniem się mormonizmu i pracę powyższą, w Unwers Israelite, jak się spodziewać było można swoje porobiły uwagi. Ks. Ks. Lehmann już im dala odprawy osobą broszurą nadzwyczajnie zajmującą a tém zabawniejszą, że argumenta przeciwni Unwersowi czerpią z niego samego i ostatecznie wykazują, że z dawnego judaizmu ledwo dogmat jedności Boga pozostał.

Liczbą znaczna Włochów wraz z p. Cezarem Cantu miała u Ojca s. zeszłego tygodnia audyencyę. Ojciec s. przemówił do nich słowy wzruszającymi pełnami dobroci i miłości.

Wiktor Emanuel w lutym wybiera się, by złożyć wizytę Franciszkowi Józefowi. Cesarz austriacki wybiera się aż do Tryestu na spotkanie cesarzowej, wracając z Rzymu. Zdaje się więc, że ani do Rzymu nie przybędzie wbrew pierwszemu planowi, o czym zaraz pozwoliliśmy sobie wątpić w jednym z listów poprzednich.

Dnia 11 bm. opuścił Rzym ks. oficyał Janiszewski, we Florency, jak się dowiadujemy, odwiedzał rzetelnego pisarza naszego Lenartowicza.

Na sesyi II solennej zemdał jeden z biskupów jeszcze przed złożeniem wyznania wiary. Wyniesiono go do przyległej kaplicy, a nawet do domu odwieść go chcieli, ale aż osłabiony biskup fizycznie został umyślnie aż do chwili, w której na niego kolej przyszła złożyć profesyę fidei Piusa IV i potem dopiero odjechał do domu.

Dziś odbędzie się uroczyste nabożeństwo za duszę św. kardynała Reischacha w kościele dell'Anima. A teraz już na dobre żegnaj czytelników moich aż do przyszłego listu, bo trzeba mi pójść do pewnej kawiarni i rozgrzać skrzepką duszę od zima, gdzie może zловіć co i dla was, zwłaszcza że tam się schodzą wielu korespondentów.

A więc do widzenia.

Listy o Francyi.

II.

(Wolać handlu i protekcyonizm we Francyi. — Teorya protekcyonizmu i taktyka protekcyonistów. — Oświadczenia ministrów i nowe ich błędy. — P. Rouher przypomina się, ale jeszcze nie wystawia pazurów. — Treść przysłego listu.

Wczoraj zastanawialiśmy się nad błędami nowego francuskiego gabinetu na polu czysto politycznej jego działalności. Rozstrząsanie nasze nie byłoby pełnem, gdybyśmy dziś opuścili z widoku pierwsze onego kroki na drodze polityki handlowej.

Wiadomo zapewne czytelnikom, że we Francyi, w tej Francyi, która jest rzeczywiście jeśli nie głową, to przynajmniej sercem Europy; że w tej Francyi oświeconej i wojnowysłnej, „do dziś dnia jeszcze toczy się spór zacięły między stronnictwami wolnego handlu a protekcyonistami (słowa p. ministra Buffet wyrażone na posiedzeniu senatu w dniu 12 bm. i r.). Do dziś dnia! Tak jakby złośliwy /a jadowity nawet, genialny Bastiat (Fryderyk) nie żył nigdy na tej ziemi klasycznej złośliwości i dowcipu; jak gdyby gwizdać różga jego ironii nie smagała nigdy sofistów i eklektyków tużących się na zoldzie protekcyonizmu! W tym kraju, który ogłosił światu zasady 1789 r., który wolność przedewszystkiem cenił i kochał się wydaje, jest jeszcze pytaniem: Czy Bartosz, od którego fabrykant krajowy wymaga półtora raza tyle za opoficę, ile ta warta, ma prawo ją kupić u Anglika lub u Niemca, którzy mu ją oddają taniej? „Nie, Bartosz! odpowiadają protekcyonisci, nie kupuj u Anglika, choć sprzedaje taniej, bo Anglik to niewiara, cudzoziemiec; zubożać go nie trzeba: lepiej podtrzymuj wyroby krajowe! Wszak masz na to dosyć patriotyzmu!“ Czy uważacie wy jaki handlarz czuły i sentymentalny, jaki szczególnie p. tryota, gdy mu o zysk chodzi. Zaczyna Bartosz, kmicie

od roli — nie dosyć że daje rekruta, że płaci podatki — że jest przez swą pracę podstawą krajowego bogactwa, potrzeba jeszcze, żeby krwawo oszczędzony grosz swój marnował na wzbogacenie opasłego przemysłowca, któremu się nie chce wyłożyć trochę grosza i pracy, by stanąć na równi z fabrykantem zagranicznym i po jednej z nim sprzedawać cenę, albo jeśli do tego dojść nie podobna, wciągnąć się do innego przemysłu, bardziej ojczyznom odpowiadającego warunkom i w tym już Anglika przewyższyć. Niel mądrość protekcyonistów i polityków szkoły pana Thiersa zależy na tem, żeby Francya we wszystkim małpowała Anglię; żeby kula w kulę miała to samo, co ma Anglia; żeby raczej zaprzępać u siebie rolnictwo (które w Anglii dla warunków miejscowych, stosunkowo małą gra rolę), aniżeli się miała dać wyprowadzić przez Anglię w tkackich, mechanicznych lub żelaznych wyrobach.

Ten fanatyzm protekcyonistów dla tkackich mechanicznych wyrobów jest tak wielki, że już nie tylko rolnictwo, ale i przemysł nawet pewne, czysto już narodowe tą razą gwałtem gotowi oni poświęcić tej manii. Jeden dam przykład: nigdzie taniej i lepiej i ładniej nie drukują desenów na tkackich wyrobach, jak we Francyi: Anglię więc, Niemcy i Szwajcarowie, którzy snują i taniej i lepiej niż Francya, ale drukując swoich perkal i muszlino tak wybornie jak Francya nie umieją, przybali byli zwyczaj — zadnego w tym ubliżenia dla narodowej swej wielkości nie upatrują (choć pewno nie mniej od protekcyonistów francuskich dumni) — przesyłania do Francji do druku gotowych swęj osnowy. Rząd cesarski dał był w tym względzie tkaczom zagranicznym wszelkie ułatwienia; wyroby tkackie do druku przesyłane uwolnił był od wszelkiej opłaty — jeśli po druku miały być nazad za granicę wywiezione. Przemysł wytłoczył na ośnowach — powtarzam istnie narodowe we Francyi — dzięki tym mądrym rozporządzeniom rządu wzrósł trzykroć w potęgę. Zyskali na tém i tkacze francuscy, bo przy wzmożonej konkurencyi między drukarzami sami musieli drukować taniej i odyt drukowanych tkanin w miarę taniejszego przerobu się wzmógł. Wszystko to pp. tkaczom francuskim i protekcyonistom, ich przyjacielom nie wystarcza! Podnoszą wrzask, że tkacze sąsiadnych narodów przemysł ich konkurencyę swą zabijają. To nam przypomina politykę pewnego schizmatycznego popa w jednej z moskiewskich gubernii. Urodziło się dziecię w jego parafii, dziecię dość mających rodziców. Pop miejscowy dużo nadużyłszy w życiu swem trunków, własnie pod ten czas cierpił na pedagrę i ochrzcił nie mógł nowonarodzonego. Rodzina powiada: „Udamy się do sąsiedniego parocha, ten WPana wyreczy, bo dzieci chore ulega niebezpieczeństwu, czekać nie może!“ — „O! za pozwoleniem! — wykrykuje posiadacz przywileju chrzczenia dzieci w danym okręgu — przychód ze chrztu do mnie nalży; a kolega mego z sąsiedztwa znam: ja ochrzcił to i zapłatę weźmie, albo też mnie skrzywdzi w podziale!“ „Wieg jakże będzie?“ „A! niech będzie jak chce! ja dziecka chrzczyć przez obcego nie dam niech tymczasem żyje jak może, a jak wyzdrowieje, to i sam ochrzęć lub pochować nieochrzczone. Chrzcił moich parafian to mój wyłączny przywilej!“

„Niechaj chłop francuzki raczej chodzi nago, aniżeli miał się odziewać w sukno holenderskie; niechaj francuzki drukarz na tkaninach raczej umiera z głodu, aniżeli miał drukować tkaniny szwajcarskie!“ Tak to jest odwieczny, patryotyczny krzyk protekcyonistów francuskich, przemawiających do patryotycznych uszu ojczyznnych owieczek, które strzydż pragną... dąskory. I to się dzieje w XIX wieku! w jednym z najoświecenijszych krajów Europy! Dwudziestoletni rząd Napoleona III, chociaż co mógł robił, nie zdołał wykołać z rzeźni tej haniebną spekulacyi. Dzisiejsze ministerium liberalne podsyca jej swojami autokratycznymi rozporządzeniami w przedmiocie handlu. To się nazywa postęp!...

Risum teneatis amici! Pan Rouher w obec tych herezyi zmuszony jest z przesowskiego swego krzesła zstępować do parlamentarnej areny na trybunę w sejmie, by przeciw liberalnemu ministerstwu stawiać w obronie wolności... wprawdzie tu chodzi tylko o wolność handlu!

Piękną też była rzeczywiście wczorajsza mowa pamiątkowa Rouhera.

Pan Louvet, minister handlu, na obronę swej polityki się nie wysilił. Powtórzył on zbyt znaną i używaną już formułę rządów za Ludwika Filipa: „Polityka ministerstwa jest polityką du juste milieu (trzymaj się środka — in medio veritas).“ Pan Buffet, chcąc poprawić kolegę (ministrowie obecni ciagle jeżdżą den drugiego poprawiają; niedawno pan Olivier poprawował Leboeuf w izbie deputowanych) tak zdefiniował gabinet: „Jesteśmy liberalni, ale postępowi — nie chcemy doskonałości od razu!“

Z tych obydwóch oświadczeń się pokazuje, że ministerium obecne jest bez żadnych zasad w polityce handlowej. Oświadcza, że traktatowi Anglii nie wypowiadają, iż Anglia jest zbyt bliskim sąsiadem, przyczem zachowaniu z którym dobrych stosunków wieloletni zależy, popełnił nowy gabinet już więcej niż nie zgrabność polityczną; ubliżył godności narodowej, bo dał do zrozumienia, że Francya tak daleko się czuje zalezną od Anglii, że nawet ekonomicznie jest w nich zależna. Nie może regulować odpowiednio do swych interesów; podał tym sposobem dobrowolnie broń protekcyonistom, którzy i tak już oddawa w mawiając, rząd cesarski podporządkowuje interes narodowy przymusowi terroryzmowi, jaki nań wywiera Anglia w międzynarodowej polityce. Błdy okropne!

Pole dla p. Rouher było obfite. Nie szczędził tuż przeciwników; ale się przyznał, że sam się więcej po bił o ścirosi i siłę jego wymowy spodziewał: Widocznie minister jednak swoje jakieś powody, dla których nie chciał przeciwników do ostatka przyniatać. Wykazał jednak reakcyję ich w polityce handlowej dążenia i dzień wieczny rajszy może być policzony do rzędu przegranych bitew (trzecia to już) dla nowego gabinetu.

Otóż słaba strona rządów parlamentarnych: Na częścię wpadają w plutokrację. Bogatym łatwiej zawsze dostać się do izby niżeli uboższemu, szczególnie przy dzisiejszym stanie oświaty i moralności u wielkiego ludu. Bogaci, spotkawszy się u szczytu parlamentarnej machiny, natychmiast się porozumieją, tworzą rządy, których arystokracja pieniężna i pomimo owego wszechnego głosowania, rząd parlamentarny staje się rządem najsilniejszą opodatkowanych. Zupelnie jał przed rewolucyą 1848 r.

Gabinet obecny orleanistowski w poczęciu coraz w bitniej okazywać zaczyna cechy swego pochodzenia. Już się nie opamięta, między naciskiem cesarystym z jednej strony a rewolucyą z drugiej, utrzymać się nie zdoła. Ale już więcej nad przysięmi jego losami nie stanawiać się nie chce. W następnym liście o duchu narodu i opinii w obecnej chwili we Francyi.

Paryż, 15 stycznia 1870.

Nieczyśław Paszkowski.

berts od suchot z kaszlem, wyrzucania krwi, wómitów, obstrukcji i onego pocenia się, przeciw czemu przez 25 lat daremnie używał lekarstw i w końcu zmarł. — No. 53,860: panna Gallard, od suchot, na które według lekarzy w 1855 r. w dwóch miesiącach miała umrzeć, a dzisiaj jeszcze żyje.

70,000 świadczeń kuracji, które oparły się wszelkiej medycynie, pomiędzy niemi Jego Świątobliwości Papieża, narszałka dworu hr. Pluskowa margrabiny de Bréhan, hrabiny Castle Stuart,

dr. dr. Wurzer, Stein, Angelstein, Shorland, Ure, Harvey itd. itd. których kopie bezpłatnie i franko na żądanie. Makę tę posilającą sprowadzać można przez wszystkie apteki lub za zaliczką od Barry du Barry i Sp. Wiedeń, Freitung No 6, III piętro. Przez używanie jej oszczędza się pięćdziesiąt razy wydatków za inne środki a żywi lepiej niż najlepsze mięso.

Cenny ten środek lecząco-pożywny sprzedaje się w puszkach blaszanych wraz z przepisem użycia 1, funta za 18 sgr., 1

funt za 1 tal. 5 sgr., 2 funty za 1 tal. 27 sgr., 5 funty za 4 tal. 20 sgr., 12 funty za 9 tal. 15 sgr., 24 funty za 18 tal. — Revalesciere Chocolatee w proszku i tabliczkach na 12 filiżanek 18 sgr., 24 filiżanek 1 tal. 5 sgr., 48 filiżanek 1 tal. 27 sgr. — Sproszkować można przez Barry du Barry i Spółka w Berlinie 178 Fryderykowska; ulica Felix i Sarrotti w Berlinie, 191 Fryderykowska ulica; J. C. F. Neumann & syn, 51 Gólcza ulica; Emilia Karig, 94 Lipska ulica; J. F. Schwarzkose sy-

nowie, 30 Markgrafenstr.; Barry du Barry & Comp. w Wiedniu, Freitung 6; w Frankfurtu n. M. 10 Rossmarkt; w Hamburgu 41 Katharinenstrasse; w Poznaniu u Elsnera; w Lipsku Teodora Pfitzmann, liweranta nadwornego w Wroclawiu u G. Schwartza, Edwarda Gross, Gustawa Scholz; w Poznaniu u Schwarzkose, w Altenburgu w Sakson. u Rebskego w Hanowerze u Beyersbacha i we wszystkich miastach i handlach drogerji, łakoci i towarów kolonialnych.

Obwieszczenie.

Angust książe ordynat Sułkowski na Rydzynie, obecny posiadacz familijnego fideikomisu Rydzyna, utworzonego ustawą z daty Warszawy dnia 16 stycznia roku 1733, wniósł o wydanie uchwały familijnej w celu zmniejszenia artykułu XII ustawy ordynacyjnej końcem zaciągnięcia pożyczki od nowego ziemskiego Towarzystwa Kredytowego dla prowincji Poznańskiej w kwocie aż do 250,000 tal. w czteroprocentowych listach zastawnych, przy oddaniu w zastaw subhastacyi dóbr do ordynacji należących i to z warunkiem, że aż do zupełnego umorzenia i wykreslenia tej pożyczki z księgi hipotecznej rzeka się każdorazowo ordynat zarządu i używania przychodów z dóbr do ordynacji należących i że aż do tego czasu Królewska Dyrekcja ziemskiego Towarzystwa Kredytowego zarząd obejmuje. Stosownie do §§ 9 i 10 prawa z dnia 15 lutego r. 1840 dotyczącego uchwał familijnych przy fideikomisach familijnych, fundacyach familijnych i lennachs, wzywamy przeto wszystkich niewiadomych oraz następujących ekspektantów, z osoby wprawdzie znanych, ale co do ich istnienia i pobytu niewiadomych, jako to:

- 1) Aleksandra Szembeka albo tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 2) Aleksandra Potockiego albo tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 3) Księżnę Joannę Sapieżynę albo tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 4) płci męskiej potomków w prostej linii Teresy Wielopolskiej,
- 5) Stanisława Lubę albo tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 6) Teodora hrabiego Sułkowskiego lub tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 7) Kazimierza hrabiego Sułkowskiego lub tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 8) Ignacego hr. Sułkowskiego lub tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 9) Istniejące może córki, pochodzące z małżeństw córek pierwszych ordynujących książąt Sułkowskich lub tychże w prostej linii potomków płci męskiej,
- 10) Córke pani z Lubów Bagniewskiej lub tegoż w prostej linii potomków płci męskiej,
- 11) Potomstwo w prostej linii płci męskiej Heleny z Sułkowskich Zbijejskiej,
- 12) Zamężne córki Heleny z Sułkowskich Zbijejskiej lub tychże w prostej linii potomków płci męskiej,
- 13) Stanisława hrabiego Wodzieckiego,
- 14) Tomasza hrabiego Potockiego resp. tegoż synów: Michała, Antoniego i Stanisława hrabiów Potockich,
- 15) Stefana hr. Potockiego,

jeżeli zdołają udowodnić dopełnienie warunków, pod któremi ich powołanie do sukcesowania nastąpić może, ażeby co do wydać się mającej uchwały familijnej zdali deklaracya i to najpóźniej w terminie (436)

na dzień 19 lipca 1870 r. z rana o godzinie 12

przed dyrektorem sądu powiatowego panem Gottsbewskim wyznaczonym, w przeciwnym bowiem razie zostana niestawający z ich prawem do protekcji wykluczeni. Uczestnikom, którzy się jako tacy wylegitymują, projekt do uchwały familijnej w naszym III biurze przedłożonym zostanie.

Leszno, dnia 10 stycznia 1870.

Król. sąd powiatowy. Wydział I.

Gerber.

Dyrekcja Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych w Krakowie ma honor zawiadomić, że zwykła roczna Wystawa obrazów i sztuk pięknych rozpocznie się w dniu 15 (piętnastego) marca r. b. Dyrekcja uprasza Szanownych panów Artystów aby ją pracami swojemi wesprzeć i zaszczycić raczyli.

(373)

Walne zebranie

Towarzystwa Przemysł.

odbędzie się w przyszłą niedzielę, dnia 23 b. m., o godzinie 8 wieczorem. O liczny udział członków uprasza

Dyrekcja. (437)

Dama średniego wieku — przedewszystkiem wyższego wychowania poszukiwana do zarządu domu bezdzietnego miejskiego cichego. Zgłoszenia poste restante B. F. R. Poznań, z dołączeniem fotografii. (428)

Dyskretya słowem mężkiem zachowana.

Handel naczyniowy wraz z przyległym pokojem do wynajęcia od 1 kwietnia w domu dr. p. Nieszczyty przy ulicy Półwiejskiej No. 2. Bliższe warunki w handlu. (403)

Nakładem księgarni Ludw. Merzbacha w Poznaniu wyszły:

Zagadki.

Obrazy współczesne

przez

B. Bolesławitę.

2 tomy.

Cena 3 tal.

Nakładem księgarni Ludw. Merzbacha w Poznaniu wyszły i jest do nabycia po wszystkich księgarniach:

Jan Mazepa.

Tragedya w 5 odsłonach.

Napisał

Witold Bogdanko.

80. 127 str. Cena 15 sgr.

„Djabeł“

humorystyczny ilustrowany

wychodzi w Krakowie od

7 lipca 1869.

Prenumerata kwartalna wraz z

przesyłką wynosi:

w W. Ks. Poznańskim, Prusach

i całych Niemczech 25 sgr.,

we Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii,

Turcji i Ks. Naddunajskich 3 franki,

w całej Austrii, przed- i za-Litawskiej 1 zhr.,

w innych krajach stósownie do

wymagań pocztowych.

W Poznaniu prenumeratę przyjmuje Administracya Dz. Poznańskiego. (8473)

Księgarnia Ludwika Merzbacha w Poznaniu

otrzymała: **Nowe**

miary i wagi

z zastosowaniem do obecnie uży-

wanych, wraz z krótką nauką o

ułamkach dziesiętnych.

Skreślił

J. Mensch.

Gniezno. Cena 7 1/2 sgr.

Wiedeńskie maszyny do

ekstraktu kawowego,

Wiedeńskie i offenbach-

skie towary skórzane,

Parasole i trzewiki gumowe,

Prawd. rosyjskie boots,

Kapelusze strzeleckie, we-

locypedowe i Lincolna

ofiarują w największym wyborze

uderzająco tanio [398]

Russak & Czapski,

Rynek 82. — Rynek 82.

Suknie balowe

w nadzwyczaj piętym wyborze,

Białe suknie haftowane,

Gotowe białe suknie, organdy no-

we, bardzo eleganckie i prakty-

czne.

Jedwabie

czarne (pod gwarancją),

jasne, w najpiękniejszych i naj-

nowszych kolorach,

Mignony, Beduiny,

Mantelety, Baszliki,

Rotondy koronkowe, czarne i białe,

Bluzki, Fichus,

Haftowane eleganckie garnitury,

Białe haftowane spódnice,

Gorsety, krynoliny,

poleca w największym doborze po najtań-

szych cenach. [296]

Poznań, Rynek 63.

Robert Schmidt,

(dawniej Antoni Schmidt.)

Kram z pomieszczeniem od 1 kwietnia

rb. jest do wydzierżawienia na Chwaliszewie

No. 88. (440)

Nowy dom z ogrodem pod No. 99b. na ulicy Trzemeszkiej w Gnieźnie jest z wolnej ręki i każdego czasu na sprzedaż. O warunkach sprzedaży dowiedzieć się można w miejscu. (430)

Wszelkie zamówienia na usługi i służebnice dla szanownej publiczności podejmuje sterczarka **Teofila Ofierzyńska**, wdowa, ulica Strzelecka No. 5. (426)

Młody człowiek, 29 lat liczący, który dotychczas zarządzał wielkimi dobrami, opanowany dobrmi swiadekami, od 1 lipca rb. szuka posady i ko rzadca w większych dobrach albo też dzierżawy średnich dóbr, tu w Księstwie albo też w Polsce.

Dopytać się można u p. dzieźdica **Mar- graf w Starym dworze** (Altenhof) w powiecie międzyrzeckim (powiat Meseritz). Zapytania franco! Agentów się nie przyjmuje. (425)

Nakładem Ludwika Merzbacha w Poznaniu wyszedł

pierwszy zeszyt:

Encyklopedyi imion własnych

z dziedziny

dziejów powszechnych i kościelnych, biografii, mytologii, literatury

i jeografii starożytniej, średniowiecznej i nowożytniej

przez

Edmunda Galliera.

Cena zeszytu, składającego się z 8 arkuszy ścisłego druku, 2 złp.

Listy subskrypcyjne znajdują się po wszystkich księgarniach.

Nakładca ogłaszać będzie nazwiska Szanownych subskrybentów.

Heinze

Zakład wychowania wojskow.

w Berlinie, Alexandrinenstr. 66.

Kursa do egzaminu na wolontaryuszów i podchorążych i do uzyskania świadectw dla eskundy i prymy. [315.]

Ucznia do handlu potrze-

buje

A. Kiszewski,

(423)

w Trzemesznie.

Guwenera

z dobrmi świadectwami wskaże księgarnia

pana **Zupańskiego.** (438)

Annoucen-Pacht der Independance belge in Brüssel.

Annoncen-Expedition

an alle Blätter des In- u. Auslandes.

Samburg. Leipzig. Wien. Basel. Frankfurt a. M.

Berlin. 32. Jerusalem-Str. 32. Berlin.

Haasenstein & Vogler

alleinige Vertreter der Gesellschaft Havas Lafitte Bullier & Co. in Paris,

Pächter aller bedeutenden Blätter Frankreichs.

Annoucen-Pacht der 3 in Basel erscheinenden Blätter.

Na karnawał

polecam dla panów

franc. koszule balowe

(prane)

dla dam

spódnice krótkie i z powłokami

w największym doborze po cenach fabrycznych. (8441)

A. z Pawłowskich Kaufmann,

fabryka bielizny.

plac Sapieżyński No. 1.

Świece na ołtarze

z pięknego bielonego wosku poleca po nader tanich cenach (434)

Leszno.

Reinhold Petzold,

niegdys mydlarnia Schwagera.

Działanie prawdziwych środ-

ków lecząco-pożywnych.

Hrabia **Lynar.** Major **Playems.**

Do liweranta nadwornego pana **Jana Hoffa** w Berlinie.

Beuchow, 9 grudnia 1869. Proszę o przesyłkę pań-

skiego tak znakomitego piwa zdrowia z wysoku słodowego.

M. hrabia z Lynar.

Margonin, 22 listopada 1869. Proszę o dalszą prze-

syłkę pańskiej przeciw cierpieniom piersiowym tak błogo

działającej czekolady zdrowia z wysoku słodowego i słodo-

wych karmelków piersiowych; fabrykaty te oddaję mi dobre

usługi.

K. Playems, królewski major.

Skład główny w Poznaniu u **Braci Plessner,**

Rynek 91, skład uboczny u **R. Neugebauera,**

plac Wilhelmowski 10, u **Th. Wohlgenutha** w Wą-

grówcu, u **A. Podgórnego** w Nakle, u **J. S. Löwinoch** w Bydgoszczy, u **Ernesta Tep-**

pera w Nowymyśle i u **H. Casriela** w Śremie.

Heinze

Zakład wychowania wojskow.

w Berlinie, Alexandrinenstr. 66.

Kursa do egzaminu na wolontaryuszów i podchorążych i do uzyskania świadectw dla eskundy i prymy. [315.]

Ucznia do handlu potrze-

buje

A. Kiszewski,

(423)

w Trzemesznie.

Guwenera

z dobrmi świadectwami wskaże księgarnia

pana **Zupańskiego.** (438)

Annoucen-Pacht der Independance belge in Brüssel.

Annoncen-Expedition

an alle Blätter des In- u. Auslandes.

Samburg. Leipzig. Wien. Basel. Frankfurt a. M.

Berlin. 32. Jerusalem-Str. 32. Berlin.

Haasenstein & Vogler

alleinige Vertreter der Gesellschaft Havas Lafitte Bullier & Co. in Paris,

Pächter aller bedeutenden Blätter Frankreichs.

Annoucen-Pacht der 3 in Basel erscheinenden Blätter.

Na karnawał

polecam dla panów

franc. koszule balowe

(prane)

dla dam

spódnice krótkie i z powłokami

w największym doborze po cenach fabrycznych. (8441)

A. z Pawłowskich Kaufmann,

fabryka bielizny.

plac Sapieżyński No. 1.

Świece na ołtarze

z pięknego bielonego wosku poleca po nader tanich cenach (434)

Leszno.

Reinhold Petzold,

niegdys mydlarnia Schwagera.

Działanie prawdziwych środ-

ków lecząco-pożywnych.

Hrabia **Lynar.** Major **Playems.**

Do liweranta nadwornego pana **Jana Hoffa** w Berlinie.

Beuchow, 9 grudnia 1869. Proszę o przesyłkę pań-

skiego tak znakomitego piwa zdrowia z wysoku słodowego.

M. hrabia z Lynar.

Margonin, 22 listopada 1869. Proszę o dalszą prze-

syłkę pańskiej przeciw cierpieniom piersiowym tak błogo

działającej czekolady zdrowia z wysoku słodowego i słodo-

wych karmelków piersiowych; fabrykaty te oddaję mi dobre

usługi.

K. Playems, królewski major.

Skład główny w Poznaniu u **Braci Plessner,**

Rynek 91, skład uboczny u **R. Neugebauera,**

plac Wilhelmowski 10, u **Th. Wohlgenutha** w Wą-

grówcu, u **A. Podgórnego** w Nakle, u **J. S. Löwinoch** w Bydgoszczy, u **Ernesta Tep-**

pera w Nowymyśle i u **H. Casriela** w Śremie.

Heinze

Zakład wychowania wojskow.

w Berlinie, Alexandrinenstr. 66.

Kursa do egzaminu na wolontaryuszów i podchorążych i do uzyskania świadectw dla eskundy i prymy. [315.]

Ucznia do handlu potrze-

buje

A. Kiszewski,

(423)

w Trzemesznie.

Guwenera

z dobrmi świadectwami wskaże księgarnia

pana **Zupańskiego.** (438)